



Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Meenseweg 9-11 (Ieper, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019E50
april-mei 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN



Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bot Bart

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1.1	Administratieve gegevens	5
1.2	Inleiding	7
1.3	Geplande werken	7
1.4	Gemotiveerd advies.....	9
1.5	Avies	11
1.6	Afbakening.....	11
1.7	Vraagstelling.....	11
1.8	Plan van aanpak.....	12
1.9	Gewenste competenties	13
1.10	Vondsten	14
1.11	Bibliografie	14



FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart. (bron: Geopunt)	6
Figuur 2 Het projectgebied weergegeven op de topografische kaart. (bron: Geopunt).....	6
Figuur 3 Vereenvoudigde weergave van de geplande werken. (bron: geopunt)	8
Figuur 4 Voorstel proefsleuven. (bron: geopunt)	13

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	5
---	---



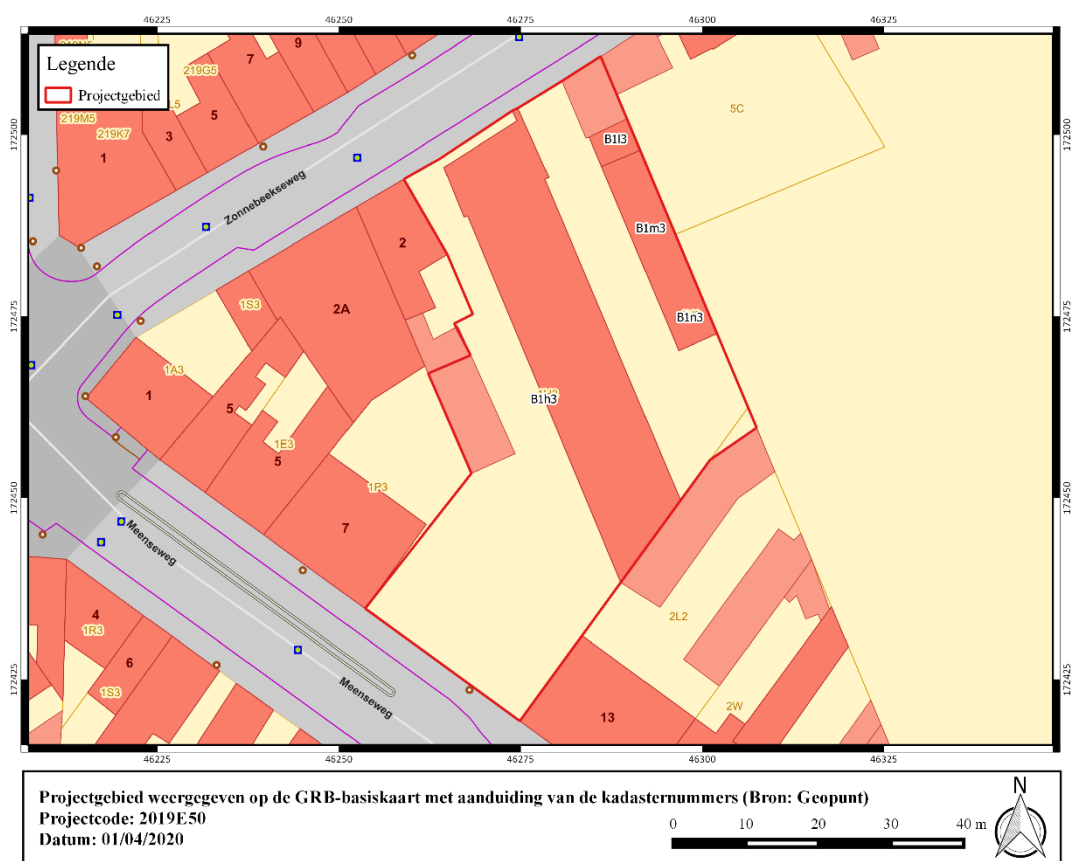
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

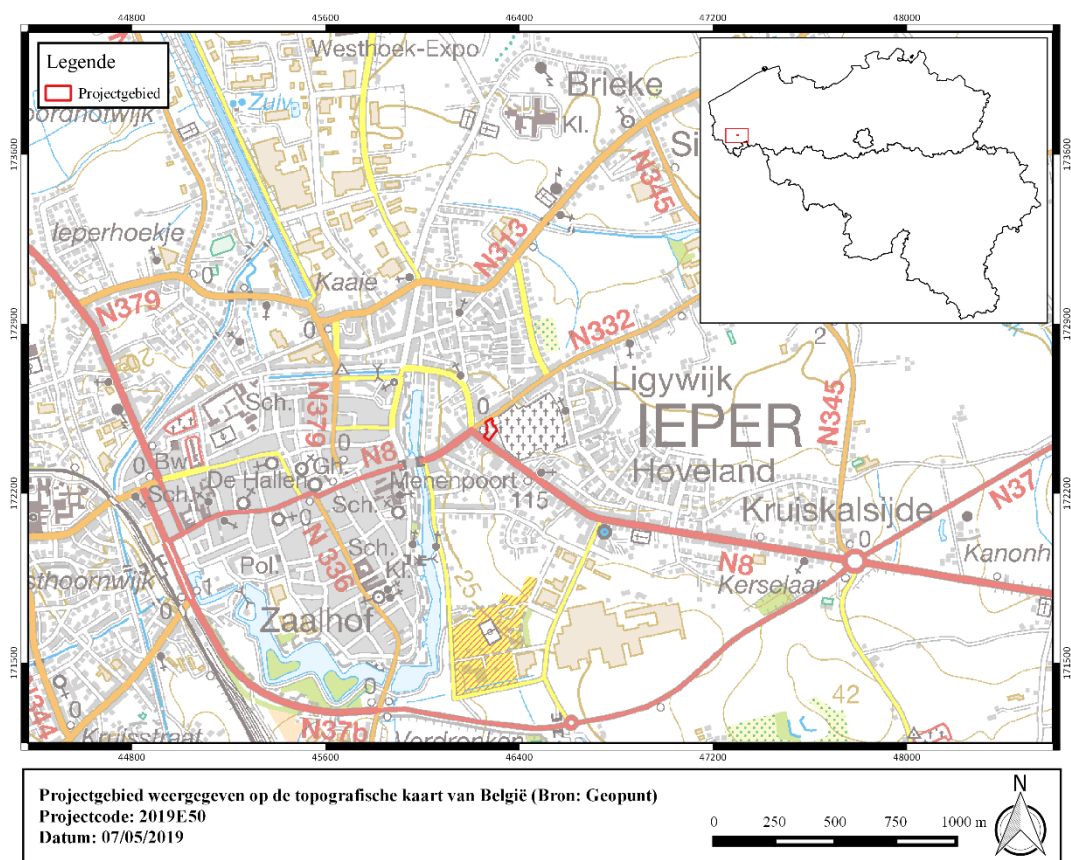
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Ieper
	Deelgemeente	/
	Postcode	8900
	Adres	Meenseweg 9-11 8900 Ieper
	Toponiem	Meenseweg 9-11
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 46253.6$ $Y_{\min} = 172419.30$ $X_{\max} = 46307.5$ $Y_{\max} = 172510.80$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Ieper, Afdeling 2, Sectie B, nr's: 1h3, 1l3, 1m3, 1n3 Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Bart Bot (erkend archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	
f) de naam en het adres van de maatschappelijke zetel van de opdrachtgever	SDF CONSTRUCT bvba Kwadestraat 149A Bus 3.1 8800 Roeselare	





Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart. (bron: Geopunt)



Figuur 2 Het projectgebied weergegeven op de topografische kaart. (bron: Geopunt)

1.2 Inleiding

Deze nota is een aanpassing van de reeds bekrachtigde archeologienota met ID 11246 wegens een aanpassing van het projectgebied en de geplande werken.

De initiatiefnemer wenst een terrein van 2590 m² groot aan de Meenseweg 9-11 te Ieper te ontwikkelen. Hiervoor dienen zij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan te vragen en is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De geplande werken omvatten bodemingrepen. Het projectgebied valt niet in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten is, noch binnen het gabarit van de bestaande lijninfrastructuur. Het onderzoeksgebied situeert zich noch binnen een beschermde archeologische site, maar wel binnen een vastgestelde archeologische zone.

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen waarbij de perceelsoppervlakte groter is dan 300 m² en de bodemingreep groter is dan 100 m². Het gebied is op het gewestplan gekarteerd als woongebieden.

Het onderzoeksterrein is gelegen in Ieper, in de provincie West-Vlaanderen. Het plangebied is gelegen aan de Meenseweg ter hoogte van huisnummers 9-11. Het projectgebied beslaat een oppervlakte van ca. 2590 m² en omvat de percelen 1h3, 1l3, 1m3 en 1n3 van afdeling 2, sectie B. Op heden is ca. 1090 m² van het terrein bebouwd. De bebouwing situeert zich in het centrale, noordoostelijke en westelijke deel van het onderzoeksgebied. De overige ruimte is ingenomen door verharding.

1.3 Geplande werken

De opdrachtgever plant de ontwikkeling van een verkavelingsproject bestaande uit twee woningblokken met in totaal 26 appartementen en 2 commerciële units. Daarnaast worden 43 parkeerplaatsen en een fietsenstalling met 69 plaatsen voorzien.

Een eerste blok zal voorzien worden langs Zonnebeekseweg in het noorden (ca. 335 m²). Hierin worden 8 appartementen geplaatst over 3 verdiepingen. Centraal in het gebouw wordt een lift voorzien. De liftschacht zal maximaal 1,4 meter onder het maaiveld gelegen zijn. Er wordt geen kelder voorzien. Langs de zuidelijke zijde van het gebouw worden op het gelijkvloers twee terrassen aangelegd (17 en 20 m²) evenals twee regenwaterputten van telkens 5000 l met een infiltratiekamer van 1000 en 5000 l. De putten zullen aangelegd worden tot op een diepte van 2 meter onder het maaiveld.

Een tweede blok bestaat uit twee delen en bevindt zich in het zuiden langs de Meenseweg (ca. 540 m²). Dit is opgebouwd uit twee kantoorruimtes op de benedenverdieping gevolgd door 18 appartementen verdeeld over 5 verdiepingen. In elk van beide delen wordt een lift voorzien met een liftschacht die maximaal 1,4 meter onder het maaiveld rijkt. Op het gelijkvloers zijn eveneens bergruimtes en technische ruimtes gelegen. Er wordt geen kelder voorzien. Ten noordoosten van het gebouw zal een regenwaterput met een inhoud van 15000 l geïnstalleerd worden evenals infiltratiekragen met een oppervlakte van ca. 11,5 m². Voor de aanleg van de waterput dient rekening gehouden te worden met een bodemingreep van 2 meter onder het maaiveld. Voor de infiltratiekragen met een bodemingreep van 1,5 meter onder het maaiveld.



Beide gebouwen zullen aangelegd worden door middel van sleuffunderingen tot op vorstvrije diepte. Hiervoor wordt een diepte voorzien van 1 meter onder het maaiveld. Dit gebeurt in combinatie met de aanleg van een vloerplaat tot op een diepte van 50 cm onder het maaiveld.

Centraal tussen beide blokken wordt een parkeerzone met 43 parkeerplaatsen voorzien waaraan in het westen een fietsenstalling zal grenzen. De inrit naar het parkeerterrein is voorzien langs de Zonnebeekseweg. Deze ingrepen worden voorzien in waterdoorlatende verharding en beslaan een oppervlakte van ca. 1345 m². Het overige gebied zal als groenzone worden ingericht. Voor de buitenaanleg (verharding, terrassen, fietsenstalling en groenaanleg) dient rekening gehouden te worden met een bodemingreep van 50 cm onder het maaiveld.

Om deze ontwikkeling te kunnen realiseren, worden de bestaande gebouwen gesloopt en wordt de aanwezige verharding verwijderd. Het lijkt geen twijfel dat de geplande werken en het hiermee gepaard gaande werfverkeer en werfinrichting het potentieel archeologisch niveau over het volledige plangebied bedreigen. Bijgevolg wordt uitgegaan van een integrale verstoring van het terrein.



Figuur 3 Vereenvoudigde weergave van de geplande werken. (bron: geopunt)

1.4 Gemotiveerd advies

In deze sectie volgt een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is..

1° de volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek:

Alle nuttige en noodzakelijke onderzoeken werden uitgevoerd.

2° de aanwezigheid van een archeologische site:

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan aangetoond worden dat het archeologisch potentieel van het projectgebied matig is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan onderstaande afgeleid worden:

- Het plangebied bevindt zich voor 1383 in de zogenaamde zone van de buitenparochies. Begin 14^{de} eeuw worden deze buitenparochies versterkt door een nieuwe stadsomwalling. Deze 'Uyterste Veste' wordt echter tijdens het beleg van de stad in 1383 bezet door Engelse troepen en Gentse opstandelingen en niet meer heropgebouwd. Het plangebied ligt dus sinds de 14^{de} eeuw in buitengebied.
- De kaart van Guillaume du Thielt (1383) laat binnen de contouren van het plangebied bebouwing zien. Het onderzoeksterrein is te situeren tussen de eerste en tweede stadsomwalling, op de kruising van twee veldwegen waarvan één later de Meenseweg zal worden.
- Ten westen van het plangebied worden in de 17^{de} eeuw de Vaubanversterkingen opgericht.
- De 16^{de} en 17^{de}- eeuwse kaarten tonen aan dat de locatie van het onderzoeksterrein onderdeel is van grasland.
- Op de WOI-kaarten zijn geen structuren zichtbaar binnen het plangebied.

3° de waardering van de archeologische site:

Op basis van het verslag van resultaten kan een zekere verwachting omtrent archeologische sporen vanaf de volle middeleeuwen naar voren worden geschoven (oudere sporen zijn niet uit te sluiten).

4° de impactbepaling:

Indien zich archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied bevinden, zijn deze bedreigd door de geplande werken.



Rekening houdende met de criteria uit de Code Goede Praktijk (CGP), hoofdstuk 5.2, werd de noodzaak tot verder vooronderzoek afgewogen:

- *Archivalisch onderzoek*: Bijkomend archivalisch onderzoek is in dit stadium van het onderzoek niet van toepassing. Dergelijk onderzoek zou een te grote meerkost betekenen, bovendien is aan de hand van het historisch kaartmateriaal een duidelijk beeld verkregen van het onderzoeksgebied.
- *Landschappelijk bodemonderzoek* Cfr. CGP 7.3: Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname. Er wordt geadviseerd om geen voorafgaandelijk landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren.
- *Geofysisch onderzoek* Cfr. CGP 7.4: Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Veldkartering* Cfr. CGP 7.5: Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek* Cfr. CGP 8.4 en 8.5: Het verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Het waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel reeds opgespoorde archeologische sites te evalueren door middel van boringen. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Proefsleuven en proefputten* Cfr. CGP. 8.6: Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Ook deze methode wordt niet weerhouden voor dit project.

Gelet op de verwachting van klassieke sporenarcheologie, onmiddellijk onder de bouwvoor, is een proefsleuvenonderzoek de aangewezen manier om eventueel bedreigd archeologisch erfgoed in kaart te brengen.



1.5 Advies

De resultaten van het bureauonderzoek leverden onvoldoende informatie op om met zekerheid een uitspraak te doen over de af- of aanwezigheid van archeologisch erfgoed op het projectgebied. Verder vooronderzoek is dan ook noodzakelijk gezien de aard en impact van de werken. Om de aanwezigheid en eventuele waarde van archeologisch erfgoed op het terrein correct te kunnen inschatten wordt een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Deze onderzoekstechniek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

1.6 Afbakening

Het plangebied heeft een totale oppervlakte van 2590m² en dient volledig onderzocht te worden.

1.7 Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de ontwikkeling van het projectgebied. Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven. De onderzoeksmethoden zijn succesvol beëindigd wanneer de vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Kunnen sporen in verband gebracht worden met de nabijgelegen archeologische sites en gekende archeologische waarden?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden? Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 - Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
 - Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
 - Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?



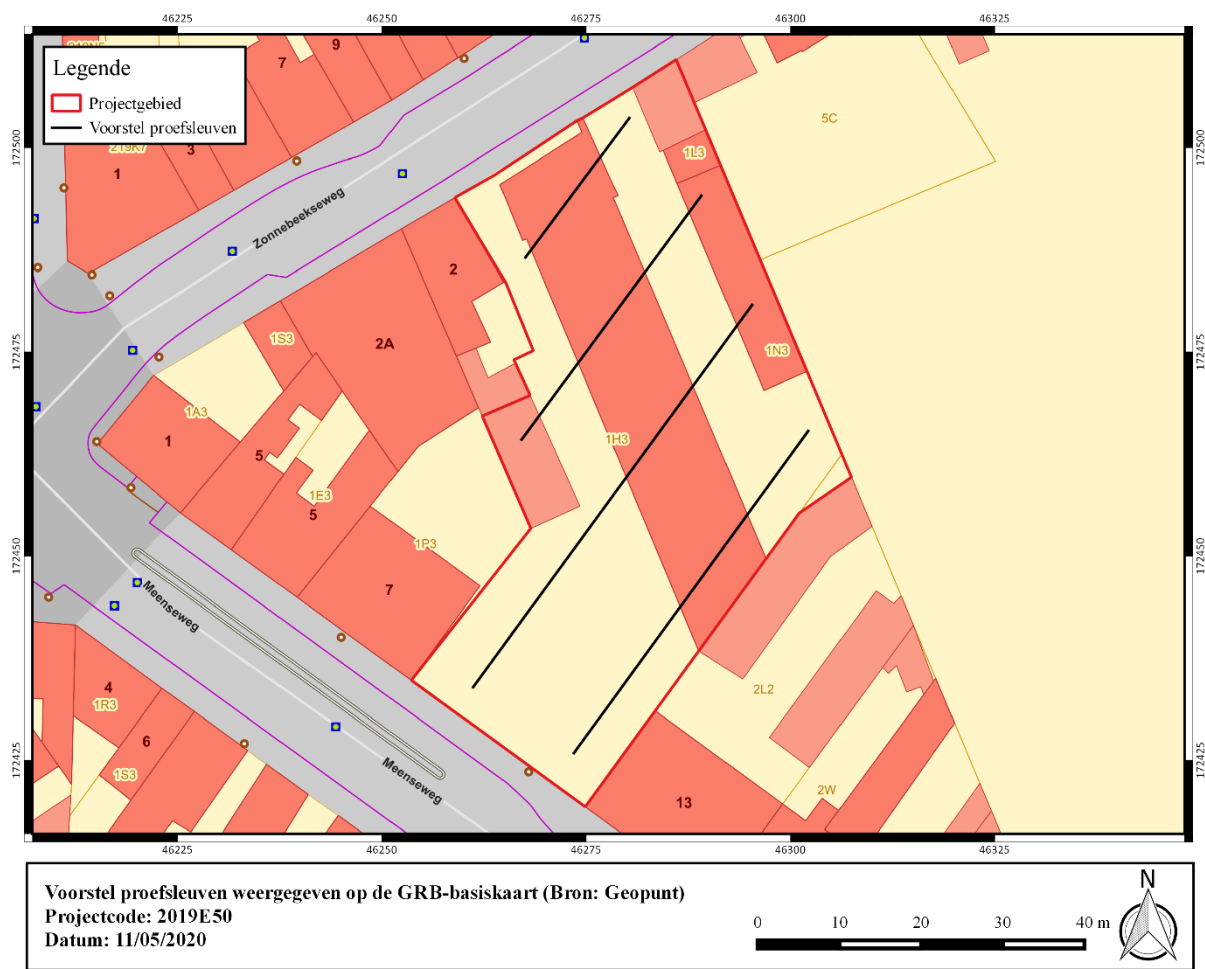
1.8 Plan van aanpak

Het onderzoek gebeurt in **uitgesteld traject**. Het af te breken gebouwenbestand moet afgebroken worden tot op niveau van het maaiveld alvorens het onderzoek van start gaat. Er dient nadrukkelijk beklemtoond te worden dat aan de sloop duidelijke voorwaarden verbonden zijn. Het gebouwenbestand kan zonder archeologische begeleiding gesloopt en verwijderd worden tot op het niveau van het huidige straatniveau. De funderingen onder het straatniveau worden niet verwijderd of op andere manieren gemanipuleerd. Hetzelfde geldt voor de eventueel aanwezige kelders, citernes of andere ondergrondse structuren, die nu niet gekend zijn en aan het licht zouden komen bij de afbraak. Verder moet op dergelijke manier te werk worden gegaan dat het vrijgekomen terrein niet of in zeer beperkte mate betreden wordt door zwaar materieel als dumpers en graaf- en breekmachines.

Om na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, worden 4 proefsleuven aangelegd over het afgebakende onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middelpunt tot middelpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en zijn NO-ZW georiënteerd. Bijkomend worden waar nodig kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Er wordt 12,5% van de onderzoekbare oppervlakte opgelegd door middel van sleuven en kijkvensters. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost.

Het totale te onderzoeken terrein is 2590m² groot waarvan 10% oftewel 259m² dient onderzocht te worden door middel van proefsleuven. Aanvullend hierbij moet nog voor 2,5% oftewel 64,75m² aan kijkvensters, dwars- of volsleuven aangelegd te worden. In totaal wordt zo 12,5% oftewel 323,75m² onderzocht. De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bijvoorbeeld brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van het proefsleuvenonderzoek dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden.





Figuur 4 Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart. (bron: Geopunt)

1.9 Gewenste competenties

Het veldwerk wordt uitgevoerd door minstens 2 gediplomeerde archeologen, die permanent op de site aanwezig zijn. Daarnaast wordt conform de Code van Goede Praktijk een aardkundige betrokken bij het veldwerk, deze dient echter niet permanent op het terrein aanwezig te zijn.

- In het kader van het proefsleuvenonderzoek dient zeker één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring te hebben met onderzoek op zandbodems. Beide archeologen dienen te beschikken over minstens 20 werkdagen veldervaring wat betreft proefsleuvenonderzoek in landelijk gebied. Minstens één van de uitvoerende archeologen moet beschikken over een ruime kennis betreffende grondsporen en vondstmateriaal uit de steentijden, metaaltijden, de Romeinse periode en de middeleeuwse periode
- Gedurende alle fases van het veldwerk dient een aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandleembodems.



1.10 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het onderzoek conform aan de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van de opgraving worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar en het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van de vondsten plaats.

1.11 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

